

Prof. Dr. Josef Opatrný
Středisko iberoamerických studií
FF UK

Posudek diplomové práce

Markéta Staňková, *Indiánské kultury v expozici Náprstkovy muzea*, 104 str. rkp. + přílohy

Při stálém zájmu české laické a částečně i odborné veřejnosti, včetně početné skupiny studentů, o indiánskou problematiku je celkem překvapivé, že se teprve Markéta Staňková rozhodla analyzovat obraz indiánských kultur v expozici Náprstkovy muzea, nabízejícího u nás nejkomplexnější pohled na materiální kulturu Indiánů v předkolumbovské i pokolumbovské době. První část práce přitom věnovala stručným dějinám této instituce, jejíž význam je sice opakovaně zmiňován v odborné literatuře i publicistice, přesto se však dosud nedočkala rozsáhlejší monografie. Toto konstatování ovšem příliš nepřekvapí u vědomí poněkud zarážejícího faktu, zakladatel muzea a jedna z výrazných kulturních osobností české společnosti devatenáctého století Vojta Náprstek musel čekat na seriózní biografii v podobě díla Zdeňka Šolleho, *Vojta Náprstek a jeho doba* (Praha, Felis 1994) až na stoleté výročí své smrti.

Tyto skutečnosti patrně ovlivnily diplomantku natolik, že první část své práce poněkud “předimenzovala” a věnovala historii Náprstkovy muzea – společně s krátkým obdivným náčrtem životopisu jeho zakladatele skoro polovinu práce. Teprve od stránky 47 potom analyzuje expozici indiánských kultur v sledovaného muzea, přičemž odděleně sleduje kultury severní, střední a jižní Ameriky. Poté se snaží zjistit původ sbírek a v závěru práce představuje jejich způsob prezentace, jak ve stálé expozici tak v případě výstavy *Ve stínu jaguára*. Obě expozice poté nejen hodnotí, ale nabízí několik námětů na technické i obsahové vylepšení. Tady všem zůstává na hodně obecné úrovni, což ovšem není v celkovém kontextu práce velkým problémem tím spíše, že Staňková nemůže pominout dvě krajnosti v chápání úlohy muzea – popularizační a vědeckou. V této souvislosti je pochopitelný její exkurz do oblasti cestovatelské literatury, resp. její volání po využití informací cestovatelů k vytvoření “správného obrazu” indiánských kultur (srov. str. 97nn). Vychází zde totiž také z faktu rozebíraném v kapitole pojednávající o původu sbírek. Z nemalé části jsou “odkazem cestovatelů, etnografů, archeologů, botaniků či lékařů, kteří se od druhé poloviny 19. století až do současnosti vydávali na své zaoceánské cesty ve snaze podat svědectví o domorodých

kulturách amerického kontinentu.” (97) Trochu sporné je pak diplomantčino tvrzení v samém závěru práce, kde hovoří o Náprstkově představě cílů muzea. Jeho původní ambicí bylo vytvořit muzeum průmyslové, skutečnu podobu mueza pak určovali spíše lidé, kteří se kolem zakladatele instituce shromažďovali. (viz str. 101).

Moje vážnější výhrada míří spíše k jisté nevyváženosti, již jsem už zmínil výše. Chápu samozřejmě, že diplomantka chtěla zmínit širší souvislosti svého tématu, domnívám se nicméně, že zde měla jít spíše směrem srovnání příspěvku expozice amerických indiánských kultur k vytváření “obrazu Indiána” v očích české veřejnosti s popularizační literaturou takových autorů jako Václav Šolc, Miroslav Stingl atp. Je mi všem zároveň jasné, že takové rozšíření záběru by překračovalo rámeček zadání práce.

Na druhé straně bych rád vyzdvihl jeden z kladů práce, jenž spatřuji v pozornosti, již diplomantka věnovala přehlednosti textu a jazyku, tady lze těžko co vytknout. Práci samozřejmě doporučuji k obhajobě a vzhledem s výše uvedeným skutečností navrhuji hodnocení velmi dobře až výborně.

V Praze, 12. září 2010.

Prof. Dr. Josef Opatrný

